

Saldırganlık Nereden Kaynaklanıyor

MONOAMİN oksidaz, sıkı bir kimyasal madde ismini çağırıyor değil mi? Aslında bir yönüyle öyle de denebilir. İsminden de anlaşılacağı gibi bu kimyevi madde monoaminleri okside etmekte, başka bir deyişle onları tahrip etmektedir. Monoaminler ise oldukça ilginçtir. Bunlar beyindeki sinir hücreleri arasında mesaj ileten en önemli kimyasal maddelerdendir. Bu görevi aksatıklarında örneğin okside etmeyi bırakıp tembellek ettiklerinde mesaj değişmektedir. Sonuç ise gerçekten çok cansıktır: Saldırganlık, kundakçılık ve tecavüz.

Nijmegen'deki Üniversite hastanesinde çalışan Han Brunner ve bir grup arkadaşı, erkek fertleri arasında bu tür saldırganlığa sık rastlanılan Hollandalı bir aileyi

incelemektedir. Hepsinde aynı belirtilerin görüldüğü nasıl söylenemezse, saldırgan olanlar da, sadece zaman zaman özdenetimlerini yitirmektedirler. Sorun, diğer bir çok şeyle birlikte monoamin oksidazın da bulunduğu x-kromozomlarındadır.

Erkekler, kadınları ender olarak etkileyen bir dizi genetik hastalığa yakalanabilmektedirler. Bu durumun suçlusu da erkeklerdeki x-kromozomudur. Kadınlarda iki x-kromozomu olduğu için birindeki hata öbürince örülebilmektedir. Erkeklerde ise sadece bir tane x-kromozomu vardır. Bu sebeple de, hataların düzeltilme şansı yoktur. Dr. Brunner saldırgan kişilerin soyları üzerine yaptığı araştırmalar sonucu, sorunun x-kromozomunda olduğunu söyleyebilmektedir. Ancak, bu sorunun nerede ya da nasıl ortaya çıktığı henüz çok açık değildir.

Dr. Brunner, araştırmasını ailedeki x-kromozomlarındaki bir dizi genetik belirleyici-kolayca yeri tesbit edilebilen DNA parçaları gibi -üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bir kaç ay önce hasar gören kısmın iki farklı tür monoamin oksidaz içeren bir bölgede olduğunu belirleyebilmişti. İdrar tahlili de bu enzimlerin en azından bir tanesinin görevini tam olarak yapamadığı tezini kuvvetlendirmekteydi.

Artık sorunun ne olduğunu ve hangisinden kaynaklandığını söyleyebilmektedir. Monoamin oksidazdaki özel bir amino asidin durumunu tanımlayacak olan gendeki kimyasal "mesaj" lardan biri genetik ola-

rak kesin bir sona ermektedir. Geni kop-
yalayan enzim, hızlı okumayı bırakmış-
dan, protein görevini yapamamaktadır.

Bir monoamin habercinin şiddete ne ölçüde yol açacağı ise henüz netlik kazanmamıştır. Dr. Brunner'in incelediği ailedeki tüm saldırgan erkekler de hafif zeka geriliği de gözlenmektedir. Bu çoğunlukla, ana rahmindeki bir gelişim bozukluğunun semptomudur. Bu Hollandalı ailede başka bir anatomik anomallige de rastlanmamaktadır.

Şiddet konusundaki başka bir araştırma bize yeni bir ipucu vermektedir. Şiddete eğilimli kişilerde ilgili çalışmaların biri, kundakçılar üzerine yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda, serotonin isimli bir monoamin habercinin parçalanmasıyla elde edilen esas madde miktarı, araştırma sujesi olan kundakçının beyindeki sıvıda, olması gerekenden daha az bulunmuştur. Araştırmacılar bunu serotonin eksikliği olarak kabul etmektedirler. Dr. Brunner'in çalışmasında ise, bunun aksine, sonuçlar bu maddenin olması gerekenden daha fazla olduğu savına yöneliktir. Bu maddenin yokluğu, oksidazın düzgün çalışmamasının sonucu olarak nitelenebilir.

Şiddet eğiliminin tedavisinde daha önceleri kullanılan ekstra serotonin görünürlüğe başarıya ulaşmıştır; serotonin ise tek monoamin haberci değildir.

Ancak Dr. Brunner'in ulaştığı sonuç, diğer çalışmalardan elde edilen sonuçlarla da desteklenirse, bunun, öncelikle saldırganlığın sonu da şiddete dönüşmesinin nedenlerini aydınlatmakta önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

